

El càstig de buscar la veritat

Els mobles de Gaudí

És sabut que l'arquitecte Antoni Gaudí detestava les línies rectes i que les volia tan corbades com es presenten, habitualment, a la naturalesa. Per aquesta raó va construir gairebé sempre unes cases tortes i amb ondulacions per fora i per dintre, de manera que posar-hi mobles significava un enorme maldecap. Si no ho va ser tant, va ser perquè Gaudí també va dissenyar els mobles que s'avenien amb aquelles ones expansives que constituïen, tot sovint, les parets de les cases que dibuixava.

En la literatura, que de vegades s'anticipa a qualsevol altra cosa, hi ha un exemple molt notable dels problemes que es poden arribar a tenir quan un s'instal·la en una casa de parets sinuoses. És a la novel·la de J. K. Huysmans –una de les grans peces de la literatura decadent francesa posterior a Baudelaire–, *A repèl* (en català, Edhasa, 2002), en què apareix un amic del protagonista anomenat D'Aigurande, que es casa amb una dona capritxosa que vol una casa com les que decennis més tard faria Gaudí. Vegeu-ho: “D'Aigurande va haver de comprar mobles construïts en formes arrodonides, guies de cortina en forma d'arc, catifes dissenyades com una mitja lluna [...]. D'aquesta manera, va haver de gastar el doble del normal, i després, quan la seva dona es va cansar de viure en aquella rotunda i ell va decidir que havien d'instal·lar-se en un pis normal, menys car, construït en angles rectes, cap moble dels que tenien no va encaixar ni adaptar-s'hi. A poc a poc, aquest mobiliari que embarassava es va convertir en la font d'interminables incidents; l'harmonia ja debilitada pels efectes de la vida en comú va anar a mal borràs setmana rere setmana. S'enfadaven, retraits-se mútuament el no poder estar en una sala en què els sofàs i les calaixeres no es podien arrambar a la paret [...]. I no disposaven de prou diners per efectuar unes modificacions que, fet i fet, haurien resultat quasi impossibles [...]. La vida se'ls va fer insuportable; ell es va començar a divertir fora de casa; ella va recórrer a l'expedient de l'adulteri [...]. De comú acord, van rescindir el contracte de lloguer i van demanar el divorci”. La novel·la és de 1884, i és pràcticament impossible que Gaudí la conegués, ell que tenia una gran tirada a les lectures pietoses. Però si hagués llegit aquell llibre de Huysmans és possible que hagués decidit fer els habitatges amb angles de noranta graus, que és com encara es fan: no per facilitar als matrimonis de nou el moblament de la casa, sinó per evitar que una parella acabada de casar es divorciés per culpa de les seves idees genials. ♦♦

PERE TORDERA

KATHERINE MANSFIELD

VIRGINIA WOOLF

CENTRAL PRESS / GETTY

LLUCIA RAMIS

PERE TORDERA

“No pensis més en les opinions dels altres, fes la cosa més difícil del món, encara't a la veritat”, es deia a si mateixa Katherine Mansfield

L'autora que va revolucionar l'art del relat breu

La veritat i res més que la veritat. Katherine Mansfield ho va veure clar: “L'honestedat (per què?) és l'única cosa que valoro més que la vida, l'amor, la mort..., més que res. És l'única cosa que perdura. Us ho podreu creure, els que vindreu després de mi? Al capdavant, la veritat és l'única cosa que val la pena: és més emocionant que l'amor, més alegre i més apassionada. Senzillament, no et pot fallar. Totes les altres coses fallen. En tot cas, jo dedico el que em queda de vida a la veritat, i només a la veritat”.

Aquesta lúcida declaració de principis pertany als *Diaris* de Mansfield, publicats ara en català per L'Avenç, amb una traducció de Marta Pera Cucurell. Això ho escrivia el desembre del 1919, li quedaven tres anys de vida: va morir el gener del 1923, als trenta-quatre anys, per la tuberculosi que arrossegava.

La neozelandesa perseguia la veritat també com a narradora, i massa sovint tenia la sensació que no se n'acabava de sortir. La turmentava l'angoixa per no escriure prou, ni prou bé. Per ser una trista ombra d'allò que aspirava a ser. Tanta ambició i autoexigència es van traduir en una obra excepcional, que va revolucionar l'art del relat breu.

El secret és rendir-se al sofriment i convertir-lo en amor

Són doloroses, les notes de Katherine Mansfield. I traspuen la veritat que ella apreciava tant. Sabia com calia abordar el dolor: “No em vull morir sense deixar constància de la meva creença que el sofriment es pot superar. Perquè ho crec fermament. Què s'ha de fer? No es tracta del que en diuen «traspassar-lo». Això és fals. T'hi has de *rendir*. No resistir-t'hi. Entomar-lo. Deixar-te inundar. Acceptar-lo plenament. Convertir-lo en *part de la vida*. Totes les coses de la vida que acceptem de debò sofreixen un canvi. El sofriment s'ha de convertir en Amor. Vet aquí el misteri”.

En una ressenya dels *Diaris* de Mansfield signada el 1927 per la seva amiga Virginia Woolf, hi llegim: “Ningú no sentia més seriosament la importància d'escriure que ella. En totes les pàgines del diari, instintives i àgils com són, la seva actitud cap a la feina és admirable, sana, càustica i austera. No hi ha xafarderies literàries; no hi ha vanitat; no hi ha gelosia. Tot i que durant els últims anys devia ser conscient del seu èxit, no hi fa cap al·lusió. Els comentaris sobre la pròpia feina sempre són penetrants i denigrants”.

Se m'acut una manera de poder desmentir amb arguments la per-

cepció a la baixa que tenia de la pròpia obra: llegir *Tots els contes* de Katherine Mansfield (Proa), una joia que inclou més de vuitanta relats, la meitat dels quals van veure la llum pòstumament. Els han traduït Pep Julià, Anna Llisterra i Marta Pera. Entendrem, per exemple, per què Mercè Rodoreda va tenir una època “d'un gran enamorament de la Katherine Mansfield”. Entendrem per què se la considera la millor contista anglesa del segle passat. I detectarem la veritat que batega en els seus contes, una veritat que ella sugereix i nosaltres endevinem.

El camí valent i arriscat de furgar en la història familiar

Parlant de veritats. Em fa l'efecte que la literatura de Lluçia Ramis (Palma, 1977) ha pres volada d'ençà que va atrevir-se, amb la seva tercera novel·la –*Tot allò que una tarda morí amb les bicicletes*–, a desenterrar veritats familiars amb honestedat i sense por. Un llibre, aquell, que em va convertir en lectora fidel de Ramis. Per això ja he devorat *Les possessions* (premi Llibres Anagrama de Novel·la), que segueix pel camí valent i arriscat de furgar en l'arbre genealògic. Ja ho apunta la citació inicial de Santiago Rusiñol: “Els qui busquen la veritat mereixen el càstig de trobar-la”. ♦♦